

Sygn. akt I C 98/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2018 r.

Sąd Rejonowy w Zambrowie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący – SSR Tomasz Makaruk

Protokolant – Beata Giers

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 marca 2018 r. w Zambrowie

sprawy z powództwa Z. (...) w Z.

przeciwko Skarbowi Państwa – G. (...) w B. i I. (...) w W.

o zapłatę 7.500 zł

I. powództwo oddała;

II. odstępuje od obciążania powódki Z. (...) w Z. kosztami postępowania;

III. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa (Sąd Rejonowy w Zambrowie) powódce Z. (...) w Z. kwotę 488,48 (czteryście osiemdziesiąt osiem i 48/100) złotych tytułem niewykorzystanej części zaliczki.

Sygn. akt I C 98/17

UZASADNIENIE

Z. (...) w Z., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o zasądzenie solidarnie od Skarbu Państwa – G. (...) w B. (k.62) oraz I. (...) z siedzibą w W. kwoty 7.500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty oraz domagała się na swoją rzecz, solidarnie od pozwanych, zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu swojego żądania wskazała, że w dniu 17 czerwca 2016 r. podczas burzy wiatr spowodował oderwanie konara od drzewa rosnącego w pasie drogowym drogi krajowej nr (...), który spadając uszkodził budynek znajdujący się przy ul. (...) w Z.. Wskutek zdarzenia zniszczeniu uległy: konstrukcja dachu, pokrycia dachowego, obróbki blacharskie, orywnowanie, ogrodzenie posesji na długości 7 metrów. Wysokość strat wyniosła 7.500 zł. W ocenie powódki to wskutek zaniedbań zarządcy drogi w zakresie pielęgnacji drzewa doszło do powstania szkody. Zarządcą drogi krajowej nr (...) jest Skarb Państwa – G. (...) w B., a I. (...) jest ubezpieczycielem jego odpowiedzialności cywilnej. Powódka podniosła nadto, iż szkodę zgłosiła w dniu 22 czerwca 2016 r., ale odmówiono jej wypłaty odszkodowania twierdząc, że zarządca drogi krajowej nr (...) nie ponosi odpowiedzialności za powstałą szkodę, gdyż dbał o stan zadrzewienia podległych mu dróg. Natomiast szkoda została spowodowana zdarzeniem losowym, na które zarządca nie miał wpływu i nie mógł mu zapobiec ani przewidzieć.

Pozwany Skarb Państwa - G. (...) w B. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. Wskazał, że w związku z realizacją obowiązków zarządcy dróg krajowych, w wyniku przeprowadzenia postępowań w formie przetargów publicznych, w oparciu o przepisy ustawy o zamówieniach publicznych, wyłonił i podpisał umowy z wykonawcami – w celu oceny stanu zadrzewienia w pasie drogowym drogi krajowej nr (...) jak i wykonania czynności koniecznych, wynikających z dokonanego przeglądu. Obydwie umowy zostały zawarte z podmiotom profesjonalnym, które zawodowo trudnią się pracami tego rodzaju, a zatem zwolniony jest

z odpowiedzialności cywilnej zgodnie z art. 429 kc. Nadto pozwany wskazał, że przyczyną zdarzenia były warunki atmosferyczne zaistniałe w dniu 17 czerwca 2016 r.: intensywna burza, silny porywisty wiatr oraz opady atmosferyczne. Wobec zaistniałych warunków atmosferycznych, a także w związku z wyborem i zaangażowaniem profesjonalnych podmiotów do wykonania swoich powinności nie sposób przypisać odpowiedzialności zarządcy drogi za zaistniałe zdarzenia. Pozwany zakwestionował roszczenie również co do wysokości.

Pozwana I. (...) w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Pozwana nie zanegowała faktu, że w dniu powstania szkody ubezpieczała odpowiedzialność cywilną G. (...), jednakże zanegowała odpowiedzialność ubezpieczonego za powstałą wskutek zdarzenia szkodę, jak też i samą wysokość roszczenia. Pozwana podniosła, że brak jest podstaw do stwierdzenia, że do oderwania się konara doszło z winy ubezpieczonego, który prowadził regularną kontrolę stanu zadrzewienia w pasie drogowym. Dodatkowo również wskazała, że przyczyną przewrócenia się drzewa były złe warunki atmosferyczne, burza z silnym wiatrem i ulewnym deszczem.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 17 czerwca 2016 r. podczas burzy doszło do oderwania konara od klonu jesionolistnego rosnącego w pasie drogowym drogi krajowej numer (...) w Z. przy ul. (...). Spadający konar uszkodził konstrukcję dachu, pokrycia dachowego, obróbki blacharskie, orynnowanie w budynku oraz ogrodzenie, na długości 7 m, posesji oznaczonej numerem (...).

Uszkodzone drzewo znajdowało się w pasie drogowym drogi krajowej nr (...), której zarządcą jest G. (...) w B..

W dniu uszkodzenia budynku przy A. w Z. Skarb Państwa - G. (...) wraz z G. (...) posiadał zawartą umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z konsorcjum 4 ubezpieczycieli, reprezentowanych przez I. (...) w W., potwierdzoną polisą nr (...).

W dniu 22 czerwca 2016 r. Z. (...) w Z. dokonała zgłoszenia szkody w I. (...) w W., wyceniając w zgłoszeniu przybliżony koszt naprawy uszkodzeń na 7.500 zł.

Pismem z dnia 28 lipca 2016 r. przedstawiciel konsorcjum ubezpieczycieli zawiadomił zgłaszającego szkodę o odmowie wypłaty odszkodowania z umowy ubezpieczenia z uwagi na brak winy w powstaniu szkody po stronie ubezpieczonego. Jako przyczynę zdarzenia wskazano niekorzystne warunki atmosferyczne, a samo zdarzenie sklasyfikowano jako zdarzenie losowe.

Po przeprowadzeniu przetargu publicznego, w oparciu o przepisy ustawy o zamówieniach publicznych, w dniu 10 czerwca 2011 r. pomiędzy Skarbem Państwa G. (...) a (...) w B. została zawarta umowa nr (...) na podstawie której (...) w B. zobowiązał się do wykonania usługi specjalistycznego przeglądu stanu zadrzewienia w granicach pasa drogowego na terenie rejonu w A., B., B., Ł. i Z., przy zastosowaniu metod niezbędnych dla określenia stanu zdrowotnego drzew. Do obowiązków wykonawcy należało m.in.: wskazanie do wycinki drzew zagrażających życiu i mieniu (np. drzewa chore, suche, itp.); sporządzenie inwentaryzacji drzew z podziałem na Rejony w formie tabeli z opisem: lokalizacji drzewa (nr drogi, kilometr, strona drogi), gatunek i średnica, ocena stanu zdrowotnego drzewa, zalecenia; wskazanie rodzaju niezbędnych zabiegów, którym powinny być poddane drzewa tj. cięcia techniczne (np. wyznaczenie tzw. skrajni drogi) i pielęgnacyjne (np. cięcia sanitarne, korygujące, prześwietlające).

Przedmiot umowy był realizowany latem w dwóch etapach: I - do 31 sierpnia 2011 r. i II - do 31 sierpnia 2013 r. Z każdego etapu zostało sporządzone zestawienie tabelaryczne z podziałem na poszczególne rejony i przekazane kierownikom rejonów odpowiednio do dnia 15 września 2011 r. i do 15 września 2013 r. Usługę wykonania specjalistycznego przeglądu stanu zadrzewienia drogi krajowej numer (...) w Z. wykonano w II etapie robót w terminie od 29.07.2013 r. do 13.09.2013 r. Zamówione prace odebrano z dniem 23.09.2013 r. bez uwag.

Z raportu wynikało, że stan zdrowotny drzewa gatunku klon jesionolistny rosnącej w pobliżu miejsca zdarzenia we wskazanej lokalizacji, tj. przy A. jest osłabiony i wymagał cięć sanitarnych w koronie.

Instytut (...) Sp. z o.o. w B. zawodowo trudni się sporządzaniem specjalistycznego przeglądu stanu zadrzewienia. Spółka wykonała między innymi na zlecenie (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich szczegółowy przegląd drzew przy drogach wojewódzkich nr (...) na odcinku Z. - N. H..

Po przeprowadzeniu przetargu publicznego, w oparciu o przepisy ustawy o zamówieniach publicznych, w dniu 24 sierpnia 2011 r. pomiędzy Skarbem Państwa Generalnym Dyrektorem Dróg Krajowych i Autostrad a P. C. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) w N. została zawarta umowa nr(...)na podstawie której wykonawca zobowiązał się do utrzymania zieleni przydrożnej w granicach pasa drogowego na terenie m.in. rejonu w Z., w oparciu o szczegółowy zakres usług oraz termin ich realizacji określony w zleceniu. W dniu 30 stycznia 2015 r. Zamawiający zlecił Wykonawcy, w oparciu o dokumentację sporządzoną przez Instytut (...) Sp. z o.o. w B., wykonanie cięć pielęgnacyjnych drzew w ilości 78 sztuk w ciągu drogi krajowej nr (...) Ł. – S. na odcinku A.. Usługę cięcia wykonano zgodnie z protokołem odbioru z dnia 13 marca 2015 r. Wówczas dokonano również cięcia w koronie drzewa znajdującego się przy A. – klonu jesionolistnego. P. C. zawodowo zajmuje się działalnością usługową związaną m.in.: z zagospodarowaniem terenów zieleni (...), z leśnictwem (...) – vide C.

W dniach bezpośrednio poprzedzających zdarzenie droga krajowa nr (...) oraz przydrożne zadrzewienie było kontrolowane wizualnie przez drogomistrza. Drogomistrz nie wskazywał na wystąpienie zagrożenia z powodu osłabienia drzew ani konieczności wykonania zabiegów pielęgnacyjnych drzew na kontrolowanym odcinku.

Powyższy stan faktyczny ustalono w oparciu o: zeznania świadków: A. L. (k.90v-91), M. W. (k.91-91v), P. M. (k.91v), opinię biegłego z zakresu biologii i ochrony przyrody F. J. (1) (k.160-171), pism (k. 9, 10, 47, 77-78, 80), zgłoszenie szkody (k. 12-16), zarządzenie (k. 40-41), raport z oceny drzewostanu (k. 42-45, 76), protokoły (k. 46, 79, 128), dziennik objazdów (k. 48-49), ostrzeżenie meteorologiczne (k. 51), wydruki zdjęć (k. 52-53), umowy (k. 54-55, 57-58), opis przedmiotu zamówienia (k. 56, 129), kosztorys ofertowy (k. 59), ocenę zdarzenia (k. 75), notatkę służbową (k. 83), ofertę z załącznikami (k. 94-101), zapytanie (k. 130), specjalistyczny przegląd stanu zadrzewienia (k. 131-152), akta szkodowe.

Bezspornym w sprawie pozostawał sam fakt zaistnienia w dniu 17 czerwca 2016 r. zdarzenia polegającego na upadku na budynek przy A. w Z. konaru klonu jednolistnego, w wyniku czego doszło do uszkodzeń konstrukcji dachu, pokrycia dachowego, obróbki blacharskiej budynku, orynnowania, ogrodzenia posesji na długości 7 metrów. Poza sporem znajdował się także fakt posiadania przez zarządcę pasa drogowego, na którym rosło drzewo ubezpieczenia w konsorcjum ubezpieczycieli, reprezentowanych przez I. (...) w W..

Sporna pozostawała natomiast kwestia odpowiedzialności Skarbu Państwa – G. (...) za powstanie szkody, a w konsekwencji odpowiedzialność jego ubezpieczyciela, albowiem zgodnie z art. 822 § 1 kc „przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony”. Ponadto wobec jednoznacznego stanowiska obydwu pozwanych, którzy zakwestionowali wysokość roszczenia co do wysokości, sporna była także wysokość żądanej przez powódkę kwoty.

Podstawą odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa – G. (...) stanowi art. 415 kc, zgodnie z którym: kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, zobowiązany jest do jej naprawienia.

Stosownie do dyspozycji art. 20 pkt 10, 11, 16 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz.U z 2017 r., poz. 2222 ze zm.), do zarządcy drogi należy w szczególności przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym weryfikacja cech i wskazanie usterek, które wymagają prac konserwacyjnych lub naprawczych ze względu na bezpieczeństwo ruchu drogowego; wykonywanie robót interwencyjnych, robót

utrzymaniowych i zabezpieczających, a ponadto utrzymywanie zieleni przydrożnej, w tym sadzenie i usuwanie drzew oraz krzewów. W ocenie Sądu pozwany Skarb Państwa -G. (...) dopełnił swoich obowiązków w zakresie realizacji obowiązków nałożonych na zarządcę drogi. Obowiązkiem pracowników rejonu G. (...)w B., a zwłaszcza drogomistrzów jest codzienny objazd drogi pod kątem sprawdzenia nieprawidłowości w nawierzchni i otoczeniu drogi. Jeżeli drogomistrz dokonujący danego dnia objazdu znajdzie jakieś nieprawidłowości, to zobowiązany jest to wpisać do książki objazdu drogi, a w szczególnych przypadkach informuje kierownika rejonu telefonicznie, jeżeli zaistnieje sytuacja zagrażająca bezpieczeństwu uczestników ruchu. Realizacja powyższych obowiązków znalazła potwierdzenie w zeznaniach świadka A. L. – pracownika (...) Oddział w B., a jednocześnie kierownika rejonu w Z.. Wedle zeznań tego świadka, objazd był przeprowadzany zarówno przed zdarzeniem, jak i w dniu zdarzenia. W czasie objazdu przed dniem zdarzenia jak i w dniu zdarzenia nie zostały stwierdzone jakiegokolwiek nieprawidłowości w pasie drogowym czy w nawierzchni drogi. Powyższe znalazło potwierdzenie także w zeznaniach świadków M. W. i P. M.. W oparciu o wiarygodne zeznania świadków, należy uznać, iż zarządca drogi wykonywał czynności, które w przypadku widocznych zagrożeń mogły zapobiec powstaniu szkody. Powyższe jednak nie jest wystarczające do uznania, iż do przedmiotowego zdarzenia doszło z powodu niesprzyjających warunków atmosferycznych i należy je kwalifikować jako zdarzenie losowe, jak na to wskazywali pozwani w odpowiedzi na zgłoszenie szkody dokonane przez powódkę. Koniecznym jest wszakże ustalenie czy drzewo było właściwie pielęgnowane, a więc czy właściwie ustalano stan zdrowotny drzewa, czy zalecane dla drzewa zabiegi pielęgnacyjne zaplanowano i wykonano właściwie.

Wśród przepisów regulujących odpowiedzialność za czyny niedozwolone znajduje się art. 429 kc przewidujący, iż „kto powierza wykonanie czynności drugiemu, ten jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez sprawcę przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, chyba że nie ponosi winy w wyborze albo że wykonanie czynności powierzył osobie, przedsiębiorstwu lub zakładowi, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takich czynności”. Jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie I ACa 893/13 (Legalis) „Ustawodawca w art. 429 KC umożliwił zwolnienie się powierzającego od odpowiedzialności m.in. poprzez wykazanie, że określona czynność, przy wykonywaniu której doszło do wyrządzenia szkody, została powierzona profesjonalście, a więc „osobie, przedsiębiorstwu lub zakładowi, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takich czynności”. Chodzi w tym przypadku o jakąkolwiek osobę prawną, fizyczną czy jednostkę organizacyjną, prowadzącą zawodowo działalność określonego rodzaju, nawet jeżeli nie ma ona charakteru działalności gospodarczej. Dla zwolnienia osoby zlecającej wykonanie czynności z odpowiedzialności istotne są zatem dwa fakty: zawodowy charakter działalności wykonawcy oraz przynależenie zleconej czynności do zakresu tej działalności”.

Ciężar istnienia okoliczności uwalniających od odpowiedzialności spoczywa na stronie powierzającej dokonanie czynności – w odniesieniu do niniejszej sprawy pozwany ad. 1. W ocenie Sądu, Skarb Państwa - G. (...) uczyniła zadość temu obowiązkowi przedstawiając umowy numer: (...) z dnia 10 czerwca 2011 r. zawartą z (...) w B. i (...) z dnia 24 sierpnia 2011 r. zawartą z P. C. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) w N..

Zgodnie z treścią pierwszej z umów pozwany ad. 1 powierzył podmiotowi zewnętrznemu wyłonionemu w przetargu nieograniczonym usługę wykonania specjalistycznego przeglądu stanu zadrzewienia w granicach pasa drogowego na terenie m.in. Z.. Wymagania Zamawiającego oraz sposób wykonania ww. zadania zostały określone w opisie przedmiotu zamówienia wraz z wyjaśnieniami SIWZ. Są to m.in. wykonanie przeglądu drzewostanu z zastosowaniem metod niezbędnych dla określenia stanu zdrowotnego drzew zlokalizowanych w pasie drogowym oraz wskazanie do wycinki drzew zagrażających życiu i mieniu. Ponadto wskazanie rodzaju niezbędnych zabiegów którym powinny być poddane drzewa, tj. cięcia techniczne i cięcia pielęgnacyjne. Umowa została przy tym zawarta z przedsiębiorcą, który wykazał spełnienie wymagań przewidzianych w przetargu do wykonania zadania tak pod względem posiadanego sprzętu, doświadczenia jak i wykwalifikowanej kadry. Osobą wskazaną w ofercie jako zdolną do wykonania zamówienia był J. Z. – który posiadał wykształcenie wyższe w kierunku leśnictwo, nadto posiadał kwalifikacje zawodowe w zakresie pielęgnacji drzew, brał również udział w inwentaryzacjach przyrodniczych, w tym dendrologicznych. (...) w B. dysponował pozytywnymi referencjami wystawionymi przez P. w B. dotyczącymi również przeglądu drzew w pasie drogowym.

Jak słusznie zauważył w opinii biegły F. J. (1), zakres prac objętych umową z 10 czerwca 2011 r. został określony jedynie ogólnie („ocena stanu zdrowotnego drzewa”), a nadto zamawiający przy ocenie i opisie stanu zdrowotnego drzewa wymagał zastosowania metod „niezbędnych” dla określenia stanu zdrowotnego drzew, nie określając jakie to powinny być metody. Sąd nie podziela jednak stanowiska biegłego, iż powyższe można uznać za zaniedbanie proceduralne po stronie pozwanego ad. 1. Wskazać przede wszystkim należy, iż żaden przepis, w tym art. 429 kc, nie nakłada na powierzającego wykonanie czynności osobie, przedsiębiorstwu lub zakładowi, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takich czynności, określenia sposobu w jaki ma to wykonać. To właśnie profesjonalizm wykonawcy zwalnia zlecającego od odpowiedzialności. Nadto to wykonawca zgłaszając się do przetargu i wiedząc, że zamawiający wymaga zastosowania „niezbędnych” metod, sam musi je dobrać do konkretnych drzew, zwłaszcza, iż jak wynika z treści opinii jest wiele różnych metod pozwalających ustalić stan zdrowotny drzewa, w tym wymagających zastosowania zróżnicowanego sprzętu specjalistycznego (np. tomograf dźwiękowy, rezystograf, młotek impulsowy, świder Presslera).

Również druga z wyżej wskazanych umów została zawarta, po przeprowadzeniu przetargu publicznego, z osobą, która w zakresie swej działalności zawodowej trudni się wykonywaniem czynności polegających na utrzymaniu zieleni przydrożnej, w tym cięcie pielęgnacyjnych drzew. Jak wynika z ogólnie dostępnej informacji w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej P. C. prowadzi swoją działalność od 1 marca 2006 r. i wśród wykonywanej przez niego zawodowo działalności są między innymi podklasy: 81.30.Z -zagospodarowanie terenów zieleni, 02.40.Z – leśnictwo.

Ponieważ zatem zarówno oceną stanu zdrowotnego klonu jesionolistnego rosnącego przy ul. (...) w Z., wydawaniem zaleceń odnośnie jego pielęgnacji, jak też i ich wykonaniem zajmowały się firma i osoba, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takich czynności, brak jest podstaw do przypisania odpowiedzialności za powstałą szkodę pozwanemu Skarbowi Państwa – G. (...). Tym samym nie zachodzą też podstawy odpowiedzialności ubezpieczyciela pozwanego ad. 1, co skutkowało oddaleniem powództwa.

Na marginesie wskazać także należy, iż powództwo podlegało oddaleniu także z uwagi na nieudowodnienie wysokości należnego odszkodowania, w sytuacji gdy pozwani konsekwentnie i od samego początku procesu kwestionowali wysokość roszczenia nie tylko co do zasady, ale i co do wysokości.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 102 kpc, odstępując od obciążania nimi powódki. Podstawą takiego rozstrzygnięcia jest postawa pozwanych przed wszczęciem postępowania w sprawie – otóż z żadnego z pism kierowanych do powódki przed wszczęciem postępowania nie wynika, że badaniem stanu zdrowotnego drzewa, jak też i jego pielęgnacją zajmowały się profesjonalne firmy. Pozwani powoływali się jedynie na dokonywanie objazdów kontrolnych drogi, a także wskazywali, iż przyczyną zdarzenia były niesprzyjające warunki atmosferyczne. Spowodowało to konieczność wytoczenia przez powódkę powództwa właśnie przeciwko Skarbowi Państwa – G. (...) oraz jego ubezpieczycielowi. Gdyby pozwani udzielili rzetelnej informacji powódce, mogłaby ona świadomie podjąć decyzję, kogo chce pozwać w sprawie. Stanowisko to jest tym bardziej zasadne, jeśli weźmie się pod uwagę wnioski zawarte w opinii biegłego F. J. (2), iż „zakładając jednocześnie, że pomimo przypuszczalnie powierzchownej oceny stanu zdrowotnego drzewa gatunku łatwo łamliwego, poprawnie określono jego silne osłabienie, i w sytuacji takiej zaproponowano jedynie cięcia sanitarne w koronie, można prawdopodobnie uznać za niewłaściwe zalecenie rekomendacji (bez uwzględnienia ryzyka lub z jego błędną oceną) przez (...). Nie można oczywiście wykluczyć zdarzeń losowych, takich jak odłamanie konara na skutek silnego wiatru, jednakże prawdopodobieństwo (ryzyko) zaistnienia takiego zdarzenia znacząco zwiększa się w przypadku drzew chorych i osłabionych, a klon jesionolistny rosnący przy ul. (...) zaliczał się właśnie do drzew silnie osłabionych, o zaburzonej strukturze korony. Tym samym prawdopodobieństwo (ryzyko) jego złamania przy niekorzystnych warunkach atmosferycznych było wysokie, a zaproponowane zalecenia dla tego drzewa były niewystarczające i mogły odnieść wręcz odwrotny skutek”.

Ponieważ w sprawie przyznano biegłemu wynagrodzenie w wysokości 511,52 zł i wypłacono je z zaliczki wpłaconej przez powódkę, należało zwrócić ze Skarbu Państwa powódce niewykorzystaną część zaliczki w kwocie 488,48 zł, o czym orzeczono w punkcie III wyroku.